National Library of Israel

Al Hamishmar - על המשמר, 15.12.1944, page 6

חנה'לה והממטרה

סיפור / מאת משה שמיר

בראס־א־נבי שמעתי את הסיפור הזה ראס־א־נבי זו אם המעינות של ואדי קארן במרומי הגליל העליון, למערבה לעצמון ולתורפש — בואך אילון והים. חורבה עתיקה שם, שתי שקמים ענקיות ואגם צלול וקריר של מים רדודים. שם רבצנו חמשה חברה, גופותינו שרויים במים עד נפש וגרונותינו סחים ככל העולה על רוחנו

דב, בחור צנום וארוך שברכיו נדקרו מתוך המים כצמד תרנים שבורים היה מספר אותה שעה פרשה ארוכה ומשעממת של פגישות עם ערבים בנגב באר שבע צפה ישקעה . עסלוג׳ בין הגמלים.. עד גבול מצרים פיטפט והגיע—בשטרח ודן עם עצמו לבסוף בטיבו של כביש הצבא החדש מעבר לעזה והפליג בסתריה של עזה דעזה, וזינגי פתאום צבינג׳י כאילו ראה את אם המשיח תלוייה על העץ מעליו יוצק.

„חברה. אתם יודעים שחנה'לה ילדה שלשום ילדה וקראה לה עזה ?"

דוב נסתתם, כאילו בלע עפר, כלנו פקחנו עיני עגל.

„מה ? חנה'לה ?"

„משמע", הציל עוזי את המצב, „משמע לפני סכום עגלגל ומסויים של חודשים היא נשאה לאיש ?"

„היא גם מסוגלת שייפאב", רטן דוב וחזר ובלע מלוא חפניו עפר.

„לא, לא", המשיך צבינג׳י, היא נשאה לאיש. ועוד איך ! למיקי !"

„מיקי ? איזה מיקי ?"

„מיקי־מיהו !"

„מיקי מהפלוגה ?"

„הוא הוא".

„ואיך היא נפלה ?"

„מה נפלה. היא קפצה מה קפצה — היא רצה, בוקה, שעטה ישר לתוך זרועותיו, עד כי קיבל זעזוע מות ונשאה לאשה".

„נו, נו !"

„מיקי מהפלוגההה", ניגן לבסוף עוזי בקולו, כנוקב ויורד לעומקו של עניין „כלומר : תחנה אחרונה. סוף סוף נו— הוא שווה אותה בהחלט. ואני בטוח שהיא קראה לקטנה על שמי במה היה חסר שאני אהיה האב ?"

„שלש מאות אלף קילומטר בשנייה", ריטנן דוב ברוקקו את העפר מתוך פיו.

„מעניין אותי : מיהו המיקי הזה" — שאל יוסקה, שנית־שם מן הסיפור באופן העמוק ביותר ולא יכול לפצות פיו עד עתה

איש לא ענה וכולנו רגענו איש איש במימיו ובהרהוריו

חנה'לה מה אתם יודעים ? גן אדר בא—העירה זכרונות ! וכי היה מישהו שלא התאהב בה ביום מן הימים, במוקדם או במאוחר, בתור או בלי תור ?

חנה'לה זהב לך תבנית מייקד · חשמל לך לעזאזל !

חנה'לה זו שתמיד התחילה אתך ראשונה מיד, לקוה, סטירת־לחי קלה כמו מן השמים, שתיקה נועזת או מבט נועז ברגע הנבון, לב טוב באמת באמת ותמיד־תמיד זיניק לכים המסחרר את ראשך, או רעיון אידיוטי שבזה ·

— ידע אתה יהושע, כשאתה צוחק ניתזים לך הבהובים ירוקים מעיניך בנ־ות ! בואו רגע. נכון ? הביטי — היבהובים ירקים בעיניים חייך רגע, טוב ? למי אין זכרונות עם חנה'לה אפילו לדוב. ואין צריך לומר לעוזי. ואין צריך לומר לי. אני ממש נעלבתי אין תימה ששתקתי אפילו לאחר שנעשו הדברים בהירים כתבית. סוף פסוק, לעזאזל.

והמרתיח ביותר הוא שדווקא מיקי . יחרבתו, — דווקא הוא..

ועוזי ממשיך בקוריו · „המיקי הזה מעניין היכן תפסה אותו".

„אומרים שבמשק" — ענה צבינג׳י — „הוא בא לעבוד, לזמן קצר בלבד היא היתה אז בבית ואתם הרי מכירים אותה".

„אבל ממיקי לא קל לעשות מים — יא־חביבי... מיקי אינו גימנאזיסט.. אומרים שמנשיקה שלו בלבד אפשר להיכנס להריון". אתם מכירים אותו ? גוץ ורחב כעץ־תפוחים בן שבע, ראש קטן בלוריתני עד כדי שערוריה, וזהב לגמרי, יותר משל חנה'לה. שרירים — פלאגיאט מן הקלאסיקים של קארנירו וג׳ו לואיס.

הוא היה שומר שדות. איפה לא היה כבר שומר שדות ? ואף־על־פי־כן — בחור נבון, טוב־שכל לפעמים, — בהבקות קצובות — טוב לב.

והסוסה ! מאושרת חנה'לה, אם הוא אוהב אותה כמו את הסוסה מעניין, ששניהם זהובים ? בדרך כלל, אומרים שהאהבות העזות ביותר הן בין שחור וזהוב"

שטויות אבל מספרים עליו דברים סוחטי דמעות בעניין הסוסה פעם אחת נפצעה

מה אתה יודע' — נטל שוב עוזי את הדיבור בשריוה, אך לא ערעור, שמע ממני. הייתי אצלו באותו זמן כשוט מאוד .

— איזה אידיוט לקח את הסוסה בלי ידיעתו ורכב. היא השתוללה, כמובן, אחרי חצי שעה האידיוט השתולל גם הוא. היכה אותה והדהיר אותה לבסוף על עמוד־גדר ששוע. העניין פעל כמו דום־דום. החזה שלה נפתח בעומק מבהיל, דם שתת והשקה את הדרך עד הבית ועד האורווה. הוביל אותה לאורווה ולא הודיע לאיש, לא חבש, לא רחץ — הסתלק. מיקי לא היה כמה ימים בבית — הסוסה עמדה לה בפינתה ללא טיפול סבלה.. לא שמו לב. איזה שליש־רופא שפך לה יוד לפצע, מרח אותו בוואזלין הפצע כאילו הוטב קצת. אך למעשה היה מצבה ביש. חזרתי עם מיקי לפנות ערב הביתה לא סיפרו לו על העניין. הלילות — לילות ירח. הוא נכנס לאורווה בלילה. לא מביט הרבה, עולה על הסוסה — לשווא. בדרך הביתה לקח דהרה הרגיש, שמשהו לא בסדר. מה יש להאריך ? אחרי מאתיים מטר רעדה הסוסה כבקדחת, כמעט־כמעט נפלה והפגירה ירד, בחן, בדק — הפצע נפתח ושתת דם. היא היתה חלשה כמוות. מיקי הוריד את חולצתו ואת מכנסיו וקשרם סביב חזה וצוארה. הלך בתחתוניו הביתה, נכנס לאורווה, קשר איתה. הבהיל וטילטל רופא לכל השדים, העיר את החצרן והתחיל בטיפול שקדני שלא היה כמוהו. ארבעה ימים וארבעה לילות לא יצא מן האורווה. כל הזמן שתק, כסלע. שמיקי ישתוק כסלע ! לו היה מופיע אותו אידיוט בחצר, היה הורג אותו ביצול של עגלה או בחמש אצבעותיו. רבץ אצל הסוסה, טיפל בה, הגיש לה מים, הגיש לה אוכל, החליף לה את התחבושת. הרופא תפר כמובן את הפצע בשנצי מתכת. היא הבריאה אחרי חודש או יותר.. צלקת יש לה עד היום. היא גם חלשה יותר, אבל מיקי איננו זז ממנה... תענוג לראותם יחד !"

בחור כזה הוא. שווה את חנה'לה.. בהחלט. אבל היאך זה נופל מיקי כזה ברשתה של חנה'לה ? תארו לכם מעשה שהיה

ב

הימים ימי קציר חציר. אביבה הקצר של כנען. בימים — פריחת הגפן, הגפנים סמדר — ריח עדין, מתוק ומענג. אפס קצהו של ריח הדודאים בלילות — לבנות בשלות, פריחת ההדרים, פריחת האזדרכת בחצר במקום דלתות־העץ הופיעו בפתחי ההדרים דלתות־הרשת — נפתחו הלבבות. על כל דלת־רשת נע־זע ווילון בהיר. בלילות דמיונם בדמיון שמלות ארוכות, צופנות חג. אם תעמדי על ספף, תגביהי עקב ותתבונני אל השדות הרחוקים יסתמנו ערמות החציר כאיי־סוד קטנים. געי בם ! ובארוחת־הצהריים נכנסת חנה'לה לחדר־האוכל — לוהטת במטפחת ראשה האדומה, ומולה רועם שולחן אחד במיוחד.

מה שם ? — מיקי בא ממשק השבאב יושבים סביבו, והוא מטיח בדיחות בעדשים.

„שמעתם על השתיים ההן ?"

—„ספר. ס־פ־ר — ק׳צ׳ורטו !"

והוא מספר, והשולחן רועם. זר מקשיבים מסביב לשולחן חנה'לה תגש ? השתגעתם ! חנה'לה לא תגש. היא רק תעבור פעמיים־שלוש, ונורא תתרגז שפתאום, דווקא היום לא קוראים לה, לא שואלים אותה שום דבר, פתאום לא מעניין אף אחד מה נשמע בכרם, איך עברה ההשקאה, מה יהיה הערב, מה שלום החולים, האם בא כבר הדואר, האם היא עובדת במקרה במטבח, האם היא מכירה את מיקי, או אולי היא רוצה לעשות עמו הכרה ? פתאום זה לא מעניין אף אחד. מיקי מעניין אותם. ה—ה—ה—הג׳ינג׳י הזה (הוא בכלל לא ג׳ינג׳י, טפשה. הוא דווקא יותר נחמד ממך).

ולהלן מתגלגל הכל אפור־אפור ארבית את ארוחתה, ואל שולחנה יושבים שני מחזירי ימי עבודה, שלשה אורחים, ואיזה שתי זקנות שתקניות גומרת מהר, שוהה ליד כיור הרחצה מנגבת בניחותא את ידיה, הולכת לנוח, נחה־לא־נחה גומרת את יום עבודתה, גומעת תה מריר, מתקלחת — יוצאת אל שעה ערבית ליד ויאיר מגבותיה — ופוגשת בדרכה יחדיו את מיקי ואת מבטיו. הוא קצת נבוך הם קצת חצופים אך בעתם שוהים רגע קל — ונפרדים , אך בשעה ערבית זו נוסף פתאום ניגון חרישי. חנה'לה ניגנת חרש בפתחה את דירתה, בסדרה את פרחיה בצנצנתם, בהתקינה את הספרים על גבי השולחן כאן בערך החלה מזימתה נרקמת ידה שהתה על הספרים, אחר כך נשמטה קלות ותקנה את צווארון החולצה הלבנה. ידה השמאלית לחצה פריפה בשערה טיפ טיפ ג, קדימה" כלפי המצח. מיד נתקמרה קשת רכה של תלתל זהוב אם תרוץ, או תקפוץ או תרקוד עתה — הוא יישמט לגמרי ויאפיל על עינה השמאלית.

טפשונת ?

ומשבאה לידי מסקנה נחרצת זו, — צנחה וישבה על ספתה ושקעה בהרהורים לרגע קל. הוא גר בבית הנוער. בקומה הראשונה בחדר הצפוני, בעל המרפסת הכפולה, בעל החלון הנוסף. הוא עם עוד מישהו, אולי בא לעבוד... מה טיבו ? מספרים עליו גדולות. מיקי... זהו איפוא מיקי. שם טפשי. שם של קוף, או של מקצר וינאי שמו וודאי מרדכי מישקה היה מתאים לו יותר. הוא, באמת, ריכי. פעם ספרו לה, שהוא בכלל גוי. כל מיני גויים בעולם... בכלל, איזה מיני בני־אדם אפשר למצוא ! בדרך כלל הם די טובים... ככל שהם תינוקיים יותר, הם טובים יותר. יש הבדל כה גדול בין פקחות לחכמה הפקחים הם רעים, הם שונאים גם את עצמם. החכמה שלהם ממיתה במקום לתת חיים. החכמים הם אנשים שלווים. תארי בנפשך, למשל, גוי חכם כזה שאינו יודע בכלל מה זאת עצבנות מין בטחון מלא, שלם ובהיר.

אולי מיקי חכם ? יש בו משהו רע, בכל זאת.

טוב לחיות. הא, חנהלה ויותר מטוב— מעניין !

והיא קמה בקפיצה וזנקה לארוחת הערב.

ג

מיקי ישן. מדמדמת בו דמות החדר הצר והארוך. דמות החלונות הגדולים, הפתוחים אל הלילה. ריח מזרני־קש מכביד על הנשימה, כפשע בינו ובין הסרחון. עוד שתי מיטות בחדר — ושירושתן כמוזנחות. חיים־של־לילה חיים את חייהם. מגבת מלבינה מעל מסעד של כסא, חולצה מעל הקיר, סמוך לגיצנוץ אפל וסומא של זגוגית.

מיקי ישן שינה כבדה מאוד. אך מדמדמת בו דמות העולם. הוא ישן וראשו לחלון הפתוח. אוויר הלילה הקר והאפל מפעפע לתוך דמו בקצב חרישי, ראשו גלוי, ראשו הגדול כולו גלוי ונושם.

הדשא מתחת לחלון מרשרש, — הרוח ?

על הקיר מבחוץ רוחש ומחליק משהוא, — ענף ?

הזהרי !

הלילה מעמיק פתאום, כאילו פסק לבו מדפוק. שתי ידיים נחות על אדן החלון. אחת חוורת ונעלמת. במקומה מבצבצת ועולה... ועולה — רבון העולמים ! — ממטרה.

חנה'לה מתרוממת ורובצת בבטנה על אדן החלון. ראשה תלוי במאמץ כלפי מעלה וסוקר את החדר בחושך. היכן הוא ?

היא מושכת אליה ברך אחת ומניחה גם אותה על החלון. היא לבושה מכנסים קצרים, ברכה השחומה, העגולה מבהיקה פתאום בחושך, כאחד החיים הליליים. הממטרה תלוייה ומתנודדת אט בידיה. היא מניחה אותה על הרצפה קליק !

לעזאזל... אבל איש לא התעורר.

הוא אינו נוחר אפילו. אינו מלמלם בשינה, אינו מתהפך, — אבן שכמותו ! היא צונחת למטה, מושכת אחריה צינור של גומי.

לא חשבת, חנה'לה, אף לרגע אחד לא עלה הרהור על לבך איזו מין שטות טפשית, מעליבה, תינוקית את עושה ?

מה אתה מקשקש ! חשבתי־לא־חשבתי. אני עושה, ודי. אני חיה ודי אני רוצה — מספיק לך ?

חנה'לה חוזרת ורובצת על החלון זוחלת ומצניחה רגלי יחפה על הרצפה היא נוקפת אצבע קלה בברזל המיטה.

— אוף ! חמור־רה !

מחברת אל הצינור לממטרה ורד קומר מחברת כמובן, ברגלי כמו תמיד, להכעיס — „בחושך גם מכאן אינו מתברג" שוב לא הורך מתינות, יקירתי, מתינות !

אם יתפסו אותי כאן — הסוף ! יאור היום הגרוני מחר מה שהוא עשה בבני בבתינית היא מחברת את הצינור לממטרה מזדקפת לו התעוררת עתה, מיקי, וחזית את חיוב השמן בחושך !

ריית נצבת פרועת שער בתמי ניצנוץ גדולים על פני גופה, ידיה, חולצתה. נבטת אל תוך החשכה ומזנקת פתאום בקפיצה קלה אל מעבר לחלון אלא שלא התעוררת, ועד שחזרת לחיים, עברו עליך אימים רבים

תחילה באו אלמי הטיפות הראשונות, הם נתמזגו עדיין בעורים החלום, וכי יודע איזו ערקוביר, איזו שערורייה חייר לו שם !

אחר כך בא הרחש הקצוב של הממטרה, הזרם גדל, הטיפות נעשו דקות יותר, רסיסיות יותר והממטרה — ממטירה, צליף—צלוף. צליף—צלוף. צליף—צלוף

מיקי התעורר. גשם ! גשם באמצע הקיץ — בשנה מטורפת כזאת הכל יכול להיות ! העביר את הסדין מעל לגולגולתו, הצטנף והתהפך.

צליף—צלוף. הגשם נמשך, נעשה עז יותר קצוב יותר, הסדין אין בו בריכה — לכל השדים, אי אפשר לסגור את החלונות במדינה זו !

מישהו נוהם מן המיטה הסמוכה : „סגור את החלון, וחרם מה אתה כבקפק".

מיקי קופץ יחף, הרצפה לחה וקרה, צמרמורת עוברת במוח עצמותיו והגשם מלטפו בלי רחמים. הוא בנג־סוגר את החלונות. הגשם נכלא, אך על הרצפה שלוליות. מיקי חוזר וקופץ לתוך המיטה, אך בטרם יעצום עפעף — מתחדש הגשם ביתר שאת.

„טמבל. השארת את החלון המערבי פתוח", — זעקות המיטות הסמוכות.

„טמבל אביך". — עונה מיקי וקולף מעליו את חולצת הפיג׳מה הלחה לחלוטין. יורד מהמיטה, פוסע בתוך שלוליות ועולה על — על — מה זאת ? ממטרה !

קשה לתארו כפי שהוא בעת. מה חיוור התואר רותח, מה עלוב התואר משתולל ! הוא... הוא קורע את החלון. באותו רגע נפסק המטר. מישהו פורץ בצחוק בחושך. צל מרשרש בין השיחים.

מיקי חושף סכין, מהסס רגע, ומכנסיו לבדם על גופו, גולש אל מעבר לחלון ודוהר אחרי הצל.

דם יישפך. דם יישפך !

הוא רץ, והצל לפניו. מתחמק לתוך התבנים, חיצה ביעף את חדר האוכל, עוקף את הלולים, עובר את שדרת הברושים — דומה, דואג הצל שלא לאבד את מיקי.

מיקי — כמעט עומדות דמעות בעיניו. הוא כבר רואה בדמיונו את הפגר המובס המונח לרגליו. נדמה לו שקיצצה בורחת ממנו ולא בן־אדם, — עד כדי כך נחרץ כבר גורלו של זה

ופתאום עמד.

בריכת השחיה רוגעת ומלקקת אור כוכבים בין דפנותיה. על חופה עומד הצל, רוגע כמותה, קריר כמותה, טהור כמותה. מיקי מגיע בשתי קפיצות — ילדה ! הא, בחורה, נערה לכשתרצה. לבו נתמלא רחמים. מבטה נפחד. היא מפחדת, היא רועדת מפחד. יש תחינה במבטה. וגם צפייה : אתה יכול להיות רע. אתה יכול לירוק עלי, לתקוע בי סכין. אז תהיה רע. אז נורא לא תבין את המשחק. אבל אז גם לא תקבל כלום. אני פשוט אמות או אלך. אבל אתה גם יכול להיות טוב. לכן — הצפייה. היה רק טוב. אז אשאר. אעמוד. לא אזוז.

מיקי חש את החרב על צווארו. הוא היה נתון להכרעה דקה דקה. לאותו רגע בנהר שכל הכמויות העצומות, המיליוניות של מימיו עוברות פתאום בתוך נתיב דק־דק, עמוק, מרוכז. אוקיינוס בטיפה ! אל אלוהים — מה לעשות בך, ילדה ?

וחייך.